

ชุดิมา เวทการ : การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาศิลปศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หิน (Local Art-Education Curriculum Development to Build the Conscience for the Conservation of the Ancient Relics and Architecture at Wat Laihin)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาศิลปศึกษา 2) ศึกษาแนวทางในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หิน โดยผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาศิลปศึกษา

วิธีการศึกษาใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) ศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านไหล่หิน ต.ไหล่หิน อ. เกาะคา จ. ลำปาง ด้วยความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนบ้านไหล่หิน โดยมีกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ 8 กิจกรรม คือ การร่างหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดทำเอกสารเสริมหลักสูตร การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) การทดลองใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นวิชาศิลปศึกษามีปัจจัยสนับสนุนคือคนในชุมชนวิสัยทัศน์ร่วมกันในการอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หิน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อันเครือญาติ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาและมีทัศนคติที่ดีต่อกัน การทำงานร่วมกันนี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น

แนวทางในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หินประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การมีความรู้เกี่ยวกับโบราณวัตถุสถานที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมหรือมีอารมณ์ร่วมในเหตุการณ์และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัด ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง คือ

1. การร่วมมือกันระหว่าง บ้าน วัดและโรงเรียน ในการสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนในชุมชน เนื่องจากจิตสำนึกเป็นกระบวนการสั่งสมที่จะต้องค่อยๆก่อตัวขึ้นเนื่องจากครอบครัว โรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา วัดและชุมชน

2. การสร้างจิตสำนึกโดยผ่านการจัดการเรียนการสอน โดยหลักสูตรเป็นตัวกำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ศิลปะในวัดไหล่หิน ซึ่งทุกเนื้อหาจะต้องใช้กระบวนการเรียนรู้คุณค่าศิลปะ ตามหลักการบูรณาการการสอนศิลปะแบบ คือ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สุนทรียภาพ ศิลปวิจารณ์และศิลปปฏิบัติ ซึ่งจะต้องเรียนในสถานการณ์จริง โดยที่นักเรียนสามารถเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่นักเรียนสนใจได้ ประการสำคัญคือจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกับกิจกรรมประเพณีกับชุมชนและมีบทบาทในฐานะผู้มีส่วนร่วมในงานนั้น เพื่อให้เห็นคุณค่าตนเองเกิดความรู้สึกร่วมกับวัดและชุมชน รวมทั้งเห็นคุณค่าโบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หินด้วย

2. การใช้สื่อกระตุ้นนักเรียนให้สนใจโบราณวัตถุสถานที่วัดไหล่หิน ได้แก่ หนังสือพิมพ์โรงเรียน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง รายการโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นิทรรศการ ฯลฯ

Chtutima Wetakarn. Local Art–Education Curriculum Development to Build the Conscience for the Conservation of the Ancient Relics and Architecture at Wat Laihin

Abstract

This research are 1) to study the process of the purposes of cooperation between community and school in the development of local Art-Education curriculum. 2) to study the process to create the conscience of conservation for ancient religious relics and Architecture at Wat Laihin through the process of local Art-Education curriculum development.

This study utilized the Participation Action Research (PAR) technique to study the site at Laihin village, Sub-district Laihin, Koh Kha District, Lampang Province., with the cooperation between the community and the Ban Laihin school. There were three main activities in this study : writing curriculum, studying knowledge of Wat Laihin and training how to create lessons by using computer (CAI=Computer-Assisted Instruction)

The finding of this research show that the process of cooperation between the community and the school in the development of the curriculum has three positive supporting factors. The first factor shows the people in the community agree that there is a need to conserve this site, the second factor is that the relationship among the kins helps create good cooperation between the teachers and the villagers. The last factor shows that cooperative working and learning help the team to have better relationship and attitude.

The process for building conservation conscience for Wat Laihin relic and architecture consist of three parts; the knowledge about the ancient relics and architecture that relates to the way of life of this community, physical and emotional participation in the events and the activities participated at the temple. There are three ways to accomplish this.

1. Build up conscience by take part in the curriculum development. The curriculum requires that the students learn the art at Wat Laihin. Every topic uses art appreciation process according to the integrate art teaching method of four cores, art history, aesthetic, art criticism and art practice. These require the study in real situation. Students can select the contents and activities that interest them.

2. The creation of conscious by taking part of the festive activities at Wat Laihin must come through a continuous and accumulated process with family, primary school, secondary school, temple and community. It is important that students participate in the festive activities with the community and they are encouraged to take part as a participant of that festival so they realize their own value and have the feeling of love and relationship with the sample and the community. They also appreciate the ancient relics and architecture at Wat Laihin as well.

3. The use of media to stimulate the students interest in the ancient relics and architecture at Wat Laihin, include. Printed matted, announcements through village public relations system, school newspaper, local newspaper, national newspaper radio programs, television programs, video, Computer-Assisted-Instruction, internet, exhibitions etc.